

seleteket
odaja, Galac,
lap kiadóhiva-

z tek
ROEN"

sik
ESCU
r. R. Maria 16.

a késnelküli
EAL"

tváló por
az ország legre-
ártmánya, mely
jonnán átprepa-
arcotnem marja
liemes ha-
nagy utána.

DEAL" felírásu
fodrasz
linand 30.

BERG
ul. R. Ferd. 14.

S

S

12.

ok-
ék-

4.

Distrik
Szerkesztőség
Kiadóhivatal - 977
N. Sz. - 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK
Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 1.50

1925 augusztus 29 Szombat

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 199 szám

5685. Elul 9

Szokolov megvédte az exekutívét

Stricker mérnök hevesen támadta a vezetőséget. Szokolov nagyszabású beszédben reflektált a támadásokra és rámutatott a zsidó osztályproblémára. A kongresszus nagy lelkeséggel fogadta a beszédet. Ruppin Palesztina mezőgazdasági problémáiról

Szokolov a jövő feladatairól

— A Uj Kelet kiküldött munkatársának távirati jelentése —

Bécs, augusztus 28. A bécsi zsidó hitközség ma vendégül látta a cionista kongresszus delegátusait. A hitközségi épület díszesen dekorált termeiben mintegy kétszáz cionista vezetőférfi jelent meg. Kivülük Bécs város zsidó előkelőségének számos képviselője is részt vett a fogadtatáson. Ott láttuk többek között dr. Leopold Plaschkes városi tanácsost, dr. Desider Friedemann Julius Löwy, a „Wiener Morgenzeitung“ főszerkesztőjét, dr. Chajesz és Uriel főrabbiat, Uschischkint, dr. Leon Reich lengyel parlamenti képviselőt, dr. Rottenstreich szenátort, dr. Kleeberlin hitközségi alelnököt, Herman Struck festőművészt, Sammy Gronemann író és a végrehajtóbizottság vezértitkárát, Izrael Cohent. Este tíz órakor megérkezett Weizmann professzor a végrehajtóbizottság tagjaival, Szokolovval, Halpernnel, Feivel és professzor Pickel. A végrehajtóbizottság nevében Pick professzor üdvözölte a megjelenteket, majd Weizmann emelkedett szólásra, aki kijelentette, hogy nincs messze az idő, amikor az egész zsidóság együtt fog dolgozni Erec Jisráél felépítésén. Szokolov emlékeztette a bécsi zsidókat az osztrák főváros hatalmas zsidó tradícióira. A bécsi zsidó hitközség nevében dr. Leopold Plaschkes mondott üdvözlő szavakat. Az összejövetel a késő éjféli órákban ért véget.

Bécs, augusztus 28. A kongresszus tizenegyedik ülésén ismét Motzkin elnökölt. Miután dr. Samy Gronemann a verifikáló bizottság elnöke, több igazolt mandátumról jelentést tett, a szónokok sorát héber nyelven Dagan (Palesztina) nyitotta meg.

— Lehetetlen — mondotta — a gazdasági kérdéseket elválasztani a politikától. A legfőbb politikai kérdés pedig az arabokhoz való viszonyunk. Olyan exekutívára van szükségünk, amely a kongresszus jogos követeléseit módszeresen teljesíti. Sajnálattal kell konstataálnom, hogy többen, akik igen fontos reszortok élén állnak, nem rendelkeznek olyan ismeretek fölött, mint amelyeneket felelősségteljes munkájuk igényel. Felelőti Sprinzákot, Van Vrieslandot, Pick professzort, akik egyébként kitűnő párt-emberek, de nem állnak hivatásuk magaslatán. Palesztinában, épügy, mint a galutban, elkéserevde beszélnek a vezetőségről. Mindenki érzi, hogy jóval nagyobb eredményeket lehetett volna elérni más vezető elemekkel. Felületesek és fáradtak az emberek, akiket feltétlenül ki kellene cserélni.

Stricker mérnök az organizáció hiányairól

Szónok ezután Ben Gurion, a Poale Cion palesztinai delegátusa állításával szemben leszögezi, hogy ez a munkáfrakció nem eléggé hangsúlyozza ki zsidóságát és cionista mioltát.

A következő szónok R. Stricker mérnök volt:

— Az előző cionista kongresszus — mondotta — megtisztelt azzal, hogy beválasztott a végrehajtóbizottságba. Az a bizottság pedig abban a még nagyobb tiszteletben részesített, hogy alelnökké választott. Egy évvel azelőtt olyan körülmények léptek közbe, amelyek a tisztségről való visszalépésre indítottak. Visszaléptem ettől a megbízatásomtól, mert tapasztaltam, hogy az exekutive részéről a cionista szervezet rendszeres megsemmisítését valósággal elősegítették. Ezt a végrehajtóbizottságot vagy össze sem hívták, egybehívás esetén pedig az exekutive sohasem tartotta érdemesnek, hogy a végrehajtóbizottság elé jelentést terjesszen. Ha nem hívták össze a végrehajtóbizottságot, akkor többek között ezt azzal indokolták, hogy összehívása sok pénzbe került. Hallották az urak valaha, hogy a Keren Hajjeszód titkárainak, vagy a Nemzeti Alap megbízottainak tanácskozása azért maradt volna el, mert nem állott pénz rendelkezésre. Ez alálommal figyelmeztetni kívánom önöket arra, hogy amennyiben a kongresszus nem hoz változást e tekintetben, akkor be fog állani az, hogy a cionista szervezet eltűnik és helyébe

kétféle bürokrácia fog lépni: a Keren Hajjeszód és a Keren Kajemet bürokráciája.

A Jewish Agency kibővítése ellen

Am nemcsak az Actions Comité egybehívása körül lehettek kifogások. Ime itt egy másik példa. 1924. júliusában az Actions Comité elé terjesztették az egyetemi bizottság jelentését. Ez a bizottság elhatározta, hogy az egyetem kuratóriumában mindenki helyet foglalhat, kivéve a cionista szervezetet. Az exekutive elfogadta ezt a határozatot és a végrehajtó bizottság elé terjesztett, amely, szégyenszemre ezt a határozatot akceptálta. Az egyetemi bizottság tehát elhatározta, hogy ezen az egyetemen, amely a cionista szervezet husából és véréből való, nem uralkodhatik a tanszabadság, minthogy a biblia-kutatás az egyetemről teljességgel ki van kapcsolva. Hiszen szót sem lehetne ejteni az ellen, ha az Actions Comitében a mizrachisták lettek volna többségben. A többség azonban csupa olyan emberből állott, akik hivei a szabad kutatásnak. Azonban Weizmann elnök ur kijelentette: báró Rothschild követeli ezt a határozatot és minthogy báró Rothschilddal nem szabad összevesznünk, ti egyétek azt, amit elétek tálnak. En ezt szégyenletes dolognak minősítem és ha a kongresszus ezen nem változtat, akkor ez a szégyen tovább fog terjedni. Izelitöt adtam önöknek abból, amit önöknek majd enniök kell, ha majd a kiterjedt Jewish Agency működésére kerül sor. Két-három esztendeig tárgyaltunk arról a gazdagokkal, hogy hogyan lehessen a Jewish Agencyt kibővíteni. Ez idő alatt azoban soha sem került sor arra, hogy akár egy fillért is adjanak nekünk ezek a gazdagok Palesztina javára. Levite tavaly elkövette azt a megmondhatatlanságot, hogy egy interjúban kijelentette az amerikai urakról, hogy ezek nekünk ötmillió dollárt ígértek. Nyomban lángoló helyesbítés jött Marshalltól: „Mi nem ígértünk semmit és nem is fogunk ígérni. Nálunk pénzről nem lehet szó.”

A kongresszus hebraizálása

Rabbi Usiel palesztinai delegátus kifogásolja, hogy a kongresszuson annyit beszéltek németül. Határozatot kér arra nézve, hogy a következő kongresszus Palesztinában tartassék meg, akkor a zsidó kongresszus héber lesz majd. A cionista munka már a konkrétumok időszakába lépett, a cionista szervezet kötelessége tehát, hogy a szükséges költségvetés biztosítsassék. Palesztina és az ország megváltása nemcsak azok számára jelent értéket, akik az országban élnek, hanem arra szolgál, hogy az egész világ zsidóságából a galut átkát kitépje. Önök Palesztinától nagyobb hasznot látnak, mint amennyit önök Palesztinának adnak. Követeli, hogy a palesz-

tinai hitü zsidóság vallási igényei elégíttessenek ki. Ami az országban történik, annak a Tóra szellemében kellene történnie. Nemcsak a vallásos iskolákban, hanem a többi iskolákban is a fölnövekvő ifjuság számára vallási értékeket kellene közvetíteni. Minden település helyén zsinagógát és kóser kózkonyhát kellene felállítani. Ezek számára külön tételt követel a budgetben. A mandatárius hatalomtól pedig követelni kell a vállalt kötelezettségek teljesítését és főleg, hogy minél több zsidó tisztviselőt alkalmazzanak a palesztinai közigazgatásban. Az ukrainai cionistákkal szemben elkövetett igazságtalanságok ügyében a kongresszustól tiltakozó nyilatkozatot vár el.

J. Wilkanski agronomus ismerteti a palesztinai terület különböző zónáit mezőgazdasági szempontból. Kifejti, hogy a zsidó kézen lévő birtokokon az olaj- és fügefatermelés egyáltalában nem jövedelmező. Dohány számára csakis egy-két vidék jöhet számításba. Az export-gyümölcsök közül a narancs jöhet számításba. Egyiptom a vetemények tekintetében előnyben van, minthogy nemcsak napja, hanem vize is van és nem kell a földet trágyázni. Hive a váltógazdaságnak, amelynek kilátásai nagyon jók. Mostanában minden dunamon kétszázötven kiló búzát tudunk elérni. Ha minden öt öntözött dunam földre egy tehén jut, akkor nem kell tartanunk a külföld konkurencijától.

A frázismentes kongresszus

Ezután Szokolov beszélt, akit az egész kongresszus viharosan megéjenez. — Ezt a kongresszust — mondotta — bizonyos tekintetben frázismentes kongresszusnak tekintem, a cselekvések első kongresszusának. A szónokok egyike ezt odamagyarázta, mintha én ezzel kurzusváltozást jelentenék be. Ez ellen tiltakoznom kell: ez a kongresszus az alijah kongresszusa. Olyan idöken gyűltünk össze, amikor a cionizmus sokkal nagyobb mértékben lett valósággá, mint azelőtt. Az általános vita tulon-tul foglalkozott a részletkérdésekkel. E részletkérdések a bizottságokra tartoznak. Különösen kellemetlenül érintett, hogy a vita némelykor úgy látszott, mintha folytása lenne a választási küzdelemnek. Meg kell állapítani, hogy minden polémia és nézeteltérés ellenére sok tekintetben egyezünk. Mindnyájan tudjuk, hogy Palesztina ujjáépítésének alapját a földmivelésben kell megtalálnunk. Mint az exekutive elnöke, mitsem tudok a készülő kurzusváltozásról. Arra az ártatlan és teljesen politikanélküli tényre, hogy az érdemekben gazdag dr. Ruppin tizennyolc éves nehéz munka után visszalép, egy egész uj babilonai tornyot építettek fel. Azonban a baloldali barátaink is belátják, hogy eljött az ideje annak, hogy más

körök is vegyünk tekintetbe az újjáépítésnél. Gondolnunk kell ezekre is. Történetünk fordulópontján állunk, a cionizmus kezd már teljessé válni és ez a tény ettől a kongresszustól veszi kezdetét.

Palesztinában lesznek feltételeink

— Én is látom a különbséget a kapitalista és szocialista felfogás között, azonban nem azért jöttünk a cionista kongresszusra, hogy a szocialistákat megtérítsük a kapitalizmus számára, vagy megfordítva és hogy előlött szavazzunk. Nem vagyunk vallási reformátorok és nem kell megvitátunk szociális reformokat. A cionizmus csak mint ideál szolgálhat feltétel nélkül. Palesztinában majd lesznek feltételeink, ezek majd ott ki fogják harcolni harcaikat. Itt azonban a cionista kongresszuson vagyunk, ahol egyetlen célunk, ideálunk, a cionizmus fejlesztése és előbbrevitele. Azért ragaszkodunk annyira a földmiveléshez, mert ezzel állunk vagy bukunk. Aki saját szemével látta Palesztinát, megérti, hogy ez nem csak egy zsidó csodamű, hanem valóságos világcsoda. Hogy az újjáépítéssel egyidejűleg az emberek átalakulása is megtörténjen, ez mindnyájunk programja. Minek tehát vitatkozunk afölött. Ha valóban egyek vagyunk, akkor legalább ne keltsék kifelé azt a benyomást, hogy széjjel vagyunk szaggatva. Nekünk az osztálykülönbséget nem szabad sablonszerűen kezelniük.

Az osztályról-osztályra vándorló nép

— Kétségtelenül van osztályellentét, azonban nálunk, zsidóknál az osztályhatárok nagyon ingadozóak. Mi egy vándorló nép vagyunk. Nem országról országra vándorolunk, hanem osztályról osztályra. Az ugynevezett légi egzisztenciának sincs nagyobb kívánságuk, mint hogy valahol gyökeret verjenek. Ha Haifában, vagy Jaffában, vagy Varsóban népszavazást rendelnének el, az egyhelyben való lakás mellett szavazna.

— Az ipar most vonul be Palesztinába. Meg kell-e vajjon önöknek magyaráznom, hogy az iparosítás a világgazdaság fejlődési vonala? Mi a fejlődést saját érdekünkben is üdvözöljük, azonfelül Erec Jiszráél dolgozó népe érdekében.

— Cionizmusunknak nagyobbodnia kell. Szivettépő volt jemeni elvbarátunk beszéde. A kongresszus nem is reagált rá. A kongresszus figyelme csak akkor lángol fel, ha pikáns, polemikus frázisokat hall. Itt az ideje, hogy az egész nép egy hatalmas határozatra lendüljön, nagy áldozatokra, a cionista szervezet megnagyítására. Ha költségvetésünk nagyobb lehetne, akkor sokkal többet tudnánk cselekedni. A mai politikai lehetőségek olyanok, hogy még többet tehetünk, mint amennyit eddig tettünk. A helyzet kulcsa még sokáig a mi kezünkben van. Nem akarom a kongresszust részletekkel fásasztani, az aprólékos kérdéseket ugyanis a bizottságokban tárgyalják.

Szokolov válaszol Strickernek

A mandatárius hatalommal szemben nagy tisztelettel viseltetünk és elvárjuk, hogy a Balfour-deklarációt olyan értelemben fogja végrehajtani, ahogyan Palesztina és a zsidó nép jóléte megkívánják. Stricker ur afölött panaszkodott, hogy az exekutive elhanyagolta a végrehajtóbizottságot. Ugy hiszem, minden megtörtént, hogy az Actions Comitét ahányszor csak lehet, tanácskozássra hívják össze. Azonban az Actions Comitét csak akkor lehet egybehozni, ha az exekutive tagjai, akik gyakran kénytelenek elutazni, ha ezekről az utjukról visszatértek Londonba. Akkor viszont felmerül a kérdés, vajjon a végrehajtóbizottság különböző országokban élő tagjainak megfelelő ez az időpont. Ne tessék tehát bűnbakot keresni. Az Actions Comitét soha nem állították befejezett tények elé, így a Jewish Agency kérdésében sem. A héber egyetem nagy ügy, nemzeti és erkölcsi tekintetben épügy, mint politikai vonatkozásában. A kutatási szabadság kérdését nem lehet az általános vita keretei között ebben a kavardásban elintézni. Hogy enyhén fejezzem ki magam, ügyetlen dolog ezt az érvt a Jewish Agency ellen kihasználni. Az Agency kibővítése a cionista szervezetet újabb munkára fogja sarkalni, nagyobb energiák kifejtésére. A kongresszus legyen az allijah

kongresszusa, de ne csak a bevándorlás értelmében, hanem a cionista eszme fellendülésének értelmében is.

Szokolov után Rappin emelkedett szólásra:

— Mindenekelőtt rá akarok mutatni politikai vitánk egyik pontjára, az arab kérdésre. Dr. Weizmann emlékeztetett arra, hogy Palesztinában hatszáz-hétszázézer arab él. Nekünk ezt mindig szemelőtt kell tartanunk és ennek következtét le kell vonnunk. Az arabok mindig tekintélyes része lesznek alakosságnak. Mi tehát rá vagyunk utalva arra, hogy barátos és békés viszonyban éljünk velük. Palesztina két nemzetiségű ország lesz. Ez olyan tény, ami még sokak tudatába be nem hatolt és ami némelyek számára talán kellemetlen. Azonban ez mindenképpen olyan tény, amivel számítanunk kell. Csak akkor tudjuk megértetni magunkat az arabokkal, ha a két nemzetiség nemcsak a saját létezésével számol, hanem ha respektálja a másik fél létezését. Ha erre nem volna lehetőség, akkor kétségbe kellene esnem az eszme megvalósítása tekintetében. Nem állhatunk állandóan harcra készen. Azonban megvan a lehetőség arra, hogy a két nép anélkül, hogy egyik uralkodna a másikon, vagy egyik elnyomná a másikat, teljes egyenjogúsítással működhesse az ország javáért.

Békében kell élnünk az arabokkal

Az arabok, jóllehet évszázados elnyomatás alatt éltek a törökök alatt, egy szellemileg erősen fejlett nép. Hozzáuk nyelvileg és fajlag rokonok és semmi okunk nincs arra, hogy ezt a rokonságot megvegyessük. A fellahok, akik a lakosság kétharmadát teszik, mértékletesek, szorgalmasak, friss szellemi felfogó képességgel és tiszta családi élettel. Ha együtt élünk az arabokkal, ez két felsőbbrendű nép együttélése lesz. Ezért arra kell törekednünk, hogy velük békében élhessünk. Lehet, hogy egy napon azt fogja tőlünk kérdezni a mandatárius hatalom: hogy képzeled ezen, vagy azon a ponton az arabokkal való együttélést. Ezért tehát már

Duca külügyminiszter fogja képviselni Romániát a Népszövetség előtt

Nagy ünnepséggel fogadják a külföldről hazatérő királyt

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjai tegnap délután öt órakor Bratianu Jonel elnökletével minisztertanácsra ültek össze. Mindenekelőtt Bratianu bejelentette, hogy a király szeptember 2-án érkezik haza külföldi utjáról. Egyelőre Szinájában marad tovább is pihenni és csak ősszel lép ismét aktivitásba. Megállapították a király fogadásának ünnepségét és ezután Bratianu közölte, hogy ma Karlsbadba utazik szokásos évi furdokurájára. Távollétében a miniszterelnöki teendőket Vaitoianu, a belügyminiszteri teendőket Marzescu látják el.

Azután szóba került a Népszövetség ülészakán szereplő romániai kérdések ügye is. Elhatározták, hogy a fontos kérdésekre való tekintettel Duca külügyminiszter képviselje az üléseken Romániát. Duca szeptember 3-án utazik egy speciális komisszióval Genf-be.

Az erdélyi földosztási munkálatok költségeire a minisztertanács hozzájárult a már multkori tanácson megadott huszmillió lejes rendkívüli hitelhez.

A román telepesek ügyében úgy határoztak, hogy Erdély kolonizációs területeire olteniai és macedóniai románokat fognak telepíteni. Cipaiu miniszter javaslatára a minisztertanács kötelezi a telepeseket a föld megművelésére a földterületek visszavételének terhe mellett.

A beszarabiai lakosság élelemmel való ellátása képezte a minisztertanács ezutáni megbeszélés tárgyát. Újabb 1000 vagon élelmiszert küldenek a lakosság segélyezésére, melynek előteremtésére ötven millió lejes hitelt szavaztak meg. A beszarabiai utak rendbehozására külön ötven millió lejt szavaztak meg. A munkálatoknál a kormányt az a cél vezeti, hogy az ottani lakosság munkaalkalmához jusson.

Chirulescu betervezte a szövetségetekről szóló törvény módosítására vonatkozó javaslatot, melyet a minisztertanács elfogadott.

most meg kell csinálni az a világos programot, amely megmutassa, hogy az élet különböző területein milyen jogokat gyakorolhat a két fél. Kérem a kongresszust, küldjön ki egy állandó bizottságot a kérdés tanulmányozására, hogy a következő kongresszusokon már tiszta platform állhassunk.

A jobb szociális életformáké

— Nem tagadom, nekem az az igyekezetem, hogy Palesztinában gondoskodjak jobb szociális életformákról, mint amilyenek Európában uralkodnak. Erőnk gyökere abban rejlik, hogy Palesztinában valami tisztábbat és szebbet fogunk felépíteni, mint amilyen Európában van. Azonban nagyon is távol áll tőlünk szociális utópiákat megvalósítani. Itt van mindjárt egy példa. Ez év elején a munkaviszony szabályozására egy bizottság működik részint munkaadókból, részint munkások képviselőiből. Sehol a világon annyi megértés el nem érhető a két ellentétes érdekű képviselő között, mint itt. Huszonöt paragrafusból álló szabályzatból huszonnégyet simán meg lehetett csinálni és a huszonötödik pont fölött is legjobban uton van a megegyezés, Palesztinában a munkás és munkaadó szabad akaratából készült a munkástörvény, amire sehol a világon nincs példa. Mindentűt a kormánynak kell ebbe beleavatkoznia és a munkástörvények mindenütt oktroj alapján jönnek létre.

— Az exekutive ellen intézett támadások alapján véve nem az exekutive ellen irányulnak, hanem inkább az exekutíván uralkodó pénzhíány ellen. Minden elégedetlenségnek ez a gyökere. Én is osztom ezt, azonban tiszta székényből nem lehet pénzt kiemelni. Itt az ideje, hogy nagy pénzek megszerzésére gondoljunk, olyan összegekre, amelyekkel lehetővé válik majd a kolonizáció gyors és intenzív tempója. Meg kell teremteni a kolonizációs alapot.

A gyűlést ezután dr. Halpern javaslatára ezzel bezárták.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Több bűnvádi eljárás

Akik mil

(Budapest, aug. 28.

tól.) Az utóbbi hetekben

tányságot valósággal elá

kel az ország különböző

dők, továbbá az OMKE

tések egytől-egyig arról

ország legális kereskede

kel fenyegetik az egy

hólabdarendszerszerű elá

as emlékezetes holland

eladás adta meg a löké

volt, hogy valakinek

megvásárolnia, azután

tovább adni, amely

ugyancsak kötelesek vo

szelvényt. Ha azután

bevéltették, akkor az

ingyen kapott árut.

Ezt az ötletet kihar

pesti kereskedők és u

hetekben valósággal e

összes vidéki városait

üzletekkel.

Egy-egy szelvényt 25

minden szelvénytulaj

újabb szelvényt kellet

ezek a szelvényvásárló

lyeztek három darab s

szelvény megvásárlója

lami más ruhaneműt k

vényüzletekkel ilyen m

milliókra rugó for

egyes budapesti ügynö

hatalmas apparátussal

egész légiójával dolgoz

természetesen a szelvé

a hólabdarendzer felt

tudták az egyre nagy

helyezni és így teljes

pesti kereskedőkhöz és

és második szelvények

féle ellenszolgáltatást

ban az esetben pedig,

szelvényt mégis sikerü

niök, egészen súlyos á

nyabbat, mint amilyet

A hólabdarendszern

hogy főként a falusi é

nek nagyon tetszett a

ronért egy vég vász

abbahagyták a falusi

budapesti vászon és

az utóbbi hetekben m

a forgalom. A vidéki

delmi és iparkamarák

fordultak védelemért,

ték a lépéseket a hóla

kapitányságon megállá

dapestről indulnak az

utra.

A rendőrség a szá

feljelentések ügyében

meg a nyomozást, kü

tek a bűnügyi osztály

nyitása mellett, amely

nagyobb erővel járt

megállapították, hogy

tességtelen versenyrő

vényeikkbe ütözik.

A rendőrség e szá

az eljárást több száz

ügynök ellen. A ren

helyeken megszüntett

ban egyre újabb és u

nek más ügynökök e

hónapja működő ügy

van, mint az első fel

A legális keresked

ben érdekes dolgokat

ség. A legtöbb esetb

reskedők, akik millió

tak le, minden befek

Győződjön meg hogy aján-
dókatárgyakat arany, ezüst és
brillianszárakban **legolcsób-**
ban nálam **szerezheti be.**

F. Markovits, Cluj
Wesselényi M.-u. No 20.

Arany ezüst és brilli-
áns tárgyakban
a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő **nagy választék.**

Kris
1

Több száz budapesti kereskedő ellen bűnvádi eljárást indítottak a hólabda-üzletek miatt

Akik milliárdokat kerestek minden tőkebefektetés nélkül

(Budapest, aug. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hetekben a budapesti főkapitányságot valósággal elárasztották feljelentésekkel az ország különböző részeiben élő kereskedők, továbbá az OMKE vezetősége. A feljelentések egytől-egyig arról számolnak be, hogy az ország legális kereskedelmét nagy veszteségekkel fenyegetik az egyre jobban elharapódzó hólabdarendszerszerű eladások. Erre a rendszerre az emlékezetes hollandiai hólabda rendszerszerű eladás adta meg a lökést, amelynek lényege az volt, hogy valakinek egy szelvényt kellett megvásárolnia, azután bizonyos számú szelvényt tovább adni, amely szelvények birtokosai ugyancsak kötelesek voltak eladni ugyanannyi szelvényt. Ha azután az összes szelvényt beváltották, akkor az első szelvény vásárlója ingyen kapott árut.

Ezt az ötletet kihasználták kisebb budapesti kereskedők és ügynökök és az utóbbi hetekben valósággal elárasztották az ország összes vidéki városait és falvait ilyen szelvényüzletekkel.

Egy-egy szelvényt 25 30.000 koronáért adtak, minden szelvénytulajdonosnak még három újabb szelvényt kellett elhelyeznie. Amikor ezek a szelvényvásárlók is külön-külön elhelyeztek három darab szelvényt, akkor az első szelvény megvásárlója vásznat, cipőt, vagy valami más ruhaneműt kapott. Ezekkel a szelvényüzletekkel ilyen módon az utóbbi időben milliárdokra rugó forgalmat bonyolítottak le egyes budapesti ügynökök és kereskedők, akik hatalmas apparátussal, a vidéki ügynökök egész légiójával dolgoztak. A legtöbb esetben természetesen a szelvényvásárlók nem tudták a hólabdarendszer feltételeit teljesíteni, nem tudták az egyre nagyobb számú szelvényt elhelyezni és így teljesen ingyen jutott a budapesti kereskedőkhöz és ügynökökhöz az első és második szelvények ára, amelyekért semmiféle ellenszolgáltatást nem kellett adniok. Abban az esetben pedig, hogy ha megfelelő számú szelvényt mégis sikerült a vevőknek elhelyezniök, egészen silány árut adtak, sokkal silányabbat, mint amilyet a minta mutatott.

A hólabdarendszernek eredménye az lett, hogy főként a falusi és tanyai emberek, akiknek nagyon tetszett az, hogy harmincezer koronáért egy vég vásznat is kaphattak, teljesen abbahagyták a falusi üzletek látogatását. A budapesti vászon és rokonszakma-üzletekben az utóbbi hetekben már tökéletesen fennakadt a forgalom. A vidéki kereskedők a kereskedelmi és iparkamarához és az OMKE-hoz fordultak védelemért, amely testületek megtették a lépéseket a hólabdarendszer ellen. A főkapitányságon megállapították, hogy csak Budapestről indulnak az ügynökök vidéki körutára.

A rendőrség a száz és százszámra érkezett feljelentések ügyében nagy apparátussal kezdte meg a nyomozást, külön ügyosztályt létesítettek a bűnügyi osztály egyik vezetőjének irányítása mellett, amely több száz esetben a legnagyobb eréllyel járt el. A főkapitányságon megállapították, hogy a hólabdarendszer a tisztességtelen versenyről szóló 1923. évi V. törvényükbe ütközik.

A rendőrség e szakasz alapján indította meg az eljárást több száz budapesti kereskedő és ügynök ellen. A rendőrség fellépése ezeken a helyeken megszüntette a hólabdarendszert, azonban egyre újabb és újabb feljelentések érkeznek más ügynökök ellen, úgy, hogy az egy hónapja működő ügyosztálynak ma több dolga van, mint az első feljelentések idejében.

A legális kereskedelmet mélyen sértő ügyben érdekes dolgokat állapított meg a rendőrség. A legtöbb esetben az ügynökök és a kereskedők, akik milliárdos forgalmat bonyolítottak le, minden befektetés és kockázat nélkül

dolgoztak.

Ugyanis az üzem megindításához mindössze néhány millió kellett a szelvények elkészítésére és a mintáruk beszerzésére. A szállításra csak akkor került a sor, amikor a szelvények már befutottak. Ekkor azoknak a kereskedőknek és ügynököknek, akiknek áruktáruk egyáltalában nincsen, csak meg kellett vásárolniok a

Összeállították Románia jövő évi költségvetését

Bukarest, augusztus 28. A pénzügyminisztériumban a napokban állították össze Románia jövő évi költségvetését. A bizottság az előirányozásnál nagy gondot fordított arra, hogy csak olyan kiadási tételeket állítson a költségvetésbe, amelyekre mulhatatlanul szükség van. Az előirányozott kiadás a költségvetésben az év első felére 38 milliárd és 750 millió lejben van megállapítva.

Lord Plumer bevonult a jeruzsálemi kormányzó palotába

Ünnepélyes fogadtatás a jaffai és jeruzsálemi pályaudvaron

(Jaffa, aug. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lord Plumer, Palesztina új főkormányzója ma megérkezett Jaffába. A főkormányzó a kairói expresszen futott be Palesztinába. A jaffai pályaudvaron, amely zászlódiszbe öltözött, Diesengoff, Tel-Aviv polgármestere, héber nyelven köszöntötte az új főkormányzót és biztosította őt a zsidó lakosság legteljesebb bizalmáról. Lord Plumer néhány szívvelyes szóval köszöntötte meg az üdvözlést. A peronon megjelent egy csapat zsidó cserkészcsapat is, akik az új főkormányzó feleségének kék-fehér színekből összeállított virágcsokrot nyújtottak át. Az expressz ezután folytatta útját Jeruzsálem felé, ahová lord Plumer a délutáni órákban érkezett meg. A pályaudvaron megjelent Kish ezredes, a cionista szervezet végrehajtó bizottságának képviselőjében, továbbá a keresztény

vég vásznat, vagy a cipőt és elküldeni.

A rendőrség megállapítása szerint a hólabdarendszer még mindig virágzik, mert nem nyomoztak még ki minden ügynököt és kereskedőt, akik ezeket a visszaéléseket elkövetik. Mivel azonban a törvény szerint a hólabdarendszer szelvényeinek a továbbadót is büntetik, az ügy nyilvánosságra hozatalától remélik a főkapitányságon, hogy egyszer és mindenkorra véget fognak vetni a nagyarányú, milliárdokra rugó visszaéléseknek, annak a lehetetlen nagyméretű tisztességtelen versenynek, amely alapjaiban akarja megtámadni a legális kereskedelmet.

és mohamedán politikai testületek több delegátusa és az ország két főabbija. A főkormányzó az üdvözlőbeszédre itt is néhány meleg szóval válaszolt és annak a reményének adott kifejezést, hogy sikerülni fog az ország összlakosságának teljes megelégedését kiérdemelnie. Végül néhány szóval új hivatalának súlyos felelősségéről beszélt. Lord Plumer szavait arabul és héberül tolmácsolták az összegyűlt tömegnek. A pályaudvarról az új főkormányzó és családja az Olajfák hegyén épült kormányzó palotába hajtatott, ahol a polgári kormányzó kezeibe letette hivatalára az esküt. A Jewish Agency képviselőjében az eskütételnél Kiss ezredes volt jelen. A főkormányzó ezután hosszasan elbeszélgetett a megjelentekkel s elismerésének adott kifejezést a rend fellett, amellyel fogadtatása végbement.

A csehszlovák szocialisták új választásokat követelnek

Erősödött a szakszervezeti mozgalom. A cseh szocialista pártok egységes frontja

(Prága, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elkövetkező napokban a csehszlovák politikai helyzet döntő stádiumba jut, amelyben tisztázódik majd a kormányznak a legégetőbb aktuális kérdésekkel szemben elfoglalt álláspontja. A szociáldemokrata párt tegnap tartott ülésében már előrevetette árnyékát a koalíció belső viszállya, amely főként a választások kiírásának időpontjában fog megnyilvánulni. A szociáldemokraták a nemzetgyűlés azonnali összehívását és a választások haladéktalan kiírását követelik és ilyen értelmű utasítással küldik a petkába képviselőjüket. Még a hét folyamán összeül a minisztertanács, amely a folyóügyeken kívül foglalkozni fog az általános politikai helyzettel és elsősorban az összeülő parlament munkaprogramjával és az ülésszak időtartamával.

Megemlékeztünk arról, hogy a pástorlevél ellenhatásként a csehszlovák szociáldemokraták felvetették az egységes szocialista front megerősítésének gondolatát, mellyel a szocialista sajtó behatóan foglalkozik. A csehszlovák szocialisták budweisi lapja az egységes front kérdésével foglalkozva megerősítette a szociáldemokratákat, hogy mikor legnagyobb párt voltak, önző politikájukkal meghusztották a szocialisták parlamenti egységének megalapozását. Csak később, mikor a párt — a komunisták szakadás miatt — jelentősen meggyöngült, látták be a szociáldemokraták hibáikat, de most már késő volt, mert az általuk javasolt egységsfrontot viszont a többi szocialista pártok utasították vissza.

A csehszlovák szocialisták álláspontja most az, hogy a két párt között egy szorosan összefüggő megállapodást kell létrehozni, melyben

azonban a szociáldemokraták épp úgy, mint a csehszlovák szocialisták egyenjogú félként szerepeljenek.

A szociáldemokrata párt sajtójában egyre élesebben hangzik fel a követelés, hogy a párt eddigi programját revízió alá kell venni. Habrmann képviselő élesen szembefordul azzal az irányzattal, mely a szociáldemokrata pártot a szociális reformok pártjává akarja szelidíteni, mert szerinte ezt a programot bármely polgári párt is magáévá teheti. Véleménye — melyet a szociáldemokraták széles rétegei is osztanak — az, hogy a munkásszervezeteknek nem szabad szem elől tévesztetni a maga elé tűzött nagy célokat. A párt minimális követeléseinek érvényesülése még távolról sem jelentheti a program kimerítését, hanem csak eszközök ad a további küzdelemre. Habrmann és vele együtt a szociáldemokraták jelentékeny tömege azt követeli, hogy a párt tegyen tiszta és nyílt hitvallást a szocializmus mellett és apró szociális reformok kedvéért ne térjen le a szociális eszmék felé vezető útról.

A közelgő választások adtak impulzust a szocialistáknak arra, hogy a munkásszervezetek létszáma felett seregszemlét tartsanak. Tucsny képviselő a „Ceske Slovo“ hasábjain érdekes szervezeti adatokat közöl, melyekből kiviláglik, hogy a szakszervezeti mozgalom az elmúlt három esztendőhöz viszonyítva, megerősödést mutat fel.

A szakszervezetek taglétszáma 321.152 tagról 331.608 tagra emelkedett, de 50-ről 57-re növekedett a szakszervezetek száma is. Legerősebb jelenleg a vasutas-szervezet, amely 62.000 tagot számlál, utána a textil, a vas-, majd a földmunkások következnek.

Kristály

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj

Szövőgyárak és kereskedők figyelmébe!

Festünk

szintartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.

Nagybani festésnél árendemény! 500

Telefon

500

Cankov megszüntetni készül a kivételes állapotokat

Rekonstrukció előtt a bolgár kormány

(Szófia, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szobranje szeptember 3-án ülést tart és közvetlenül azután teljesen át fog alakulni a kormány. Cankov miniszterelnök, aki most tért vissza szabadságáról, a „Slobodne Rjecs“-ben megcáfolja ugyan a miniszterválasztások híreit, az ellenzéki lapok azonban ezuttal jobban voltak értesülve, illetőleg nem törődnek azzal, hogy a miniszterelnöknek kényelmetlen, ha időnek előtte kitudódik a nagy változás. Most már a kormányhoz közelálló egyes lapok, így a „Prepec“ és a „Mir“ is hirt adnak róla, hogy egyes miniszterek belefáradtak a hivataloskodásba és ki fognak lépni a kabinetből. A

„Zora“ neveket is említ. Eszerint lemond Todorov pénzügyminiszter és Molov földművelésügyi miniszter.

Malinov visszatért nyári pihenőjéről és összehívta pártjának vezetőbembereit, hogy megbeszélje velük a politikai helyzettel kapcsolatban a kormány átalakulását. Kalfov külügyminiszter Várnában többször volt kihallgatáson a királynál s ezeken az audienciákon, a lapok értesülése szerint, a kormány átalakulását beszélték meg. A külügyminiszter tegnap érkezett Szófiába. Megbízható forrásból ered az a hír, hogy közvetlenül a szobranje összeülése után a kormány meg fogja szüntetni a kivételes állapotot.

Amundsen előadást tart Bécsben

Jelenleg Svájcban tartózkodik, ahol újabb sarki ut finanszírozásáról tárgyal. Az oslói kormány tizenkét ezer norvég koronára emelte fel Amundsen tiszteletdíját.

(Bécs, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Neue Freie Presse“ értesülése szerint Roald Amundsen szeptember 20-án az osztrák fővárosba érkezik és itt a Konzerthaus épületében előadást fog tartani legújabb északsarki útjáról. Amundsen közvetlenül hazaérkezése után elhatározta, hogy Európa nagyobb városaiban felolvasást rendez. Amundsen tudvalevőleg május 21-én indult el két Dornier-gépen az Északi sarkra, ahol több mint három hétig tartózkodott anélkül, hogy életjelt adott volna magáról. Végre június 18-án jelentés érkezett Orloba, hogy Amundsen az egyik repülőgéppel a Spitzbergákra tért vissza. Másik gépe befagyott a

jégvidéken. Osloba való hazaérkezésekor a norvég főváros lakossága melegen ünnepelte a bátor sarkutazót. A kormány, amely eddig is haterve norvég korona tiszteletdíjat adott Amundsennek, ezt az összeget most kétszeresére emelte fel.

Amundsen évekként elötte már tartott egy felolvasást Bécsben, de akkor a déli sarkon végzett kutatásairól beszélt. Értesülésünk szerint Amundsen tegnap már Svájcba érkezett, ahol az argaui Kantonban lévő Lenzburg-kastélyban szállt meg, hogy az ott időző Ellsworth Brentice amerikai bankárral legközelebbi sarki útjának finanszírozásáról tárgyaljon.

Óriási viharok egész Európában

A balkáni expressz a Bácskában vesztegel. Kitérés előtt a Vezuv

(Bécs, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi napokban Ausztria és a külföld több részéből is hatalmas viharokat, áradásokat és villámcsapások által előállított tűzvészeket jelentenek. A Bácskából érkező táviratok szerint csütörtök este ott heves zivatar dult, amely elöntött több ipartelepét és egész sor házakat döntött össze. Több templomtorony bedőlt. A budapesti—belgrádi gyorsvonat elakadt és csak hosszabb veszteglés után folytathatta útját. Hatalmas vihart jelentenek a liguriai partokról is. (Olaszország). A frignoi katedrálisba beütött a villám és husz embert megölt. Egy zarándokcsapat, amely a vihar elől egy másik templomba menekült, szintén a villámlás áldozatául esett. Ugyancsak halálos villámcsapás ért három turistát, akiket a vihar nyílt mezőn talált.

Áradásokról érkezik hír Délfranciaországból,

ahol Apt, Salon és Villelaure községek kerültek víz alá. Az ár elöntötte a vasúti vonalat is, amelynek következtében Délfranciaország felé a közlekedés egyelőre szünetel.

A sorozatos orkánokkal hozzák összefüggésbe azt a nyugtalanságot is, amely néhány nap óta a Vezuvnál észlelhető. Földalatti morajlás hallatszik napok óta a tűzhányó környékéről, ami annak a jele, hogy a Vezuv kitérőben van. Maladra professzor, a Vezuv-obszervatorium vezetője, kijelentette, hogy a tűzhányó, a mostani jelekből ítélve, körülbelül négy hónap múlva fogja kidobni magából a felgyülemlett lávát.

Észak-Amerikában Montreal környékén dühöngött heves vihar, amelynek villámcsapásai egész házsorokat égettek fel. Az eddigi megállapodások szerint huszonegy hatalmas bérpalota esett a vihar áldozatául.

Zsarolt-e a református egyház?

A református igazgatótanács válasza a kormány nyilatkozatára

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyar egyházi és politikai körökben rendkívül kínos feltűnést keltett a külügyminisztériumnak a „Viitorul“ tegnapi számában megjelent az a nyilatkozata, mely szerint a közoktatásügyi kormány nem rekvirálta el a szászvárosi Kun-kollégium épületét, hanem azt bérösszeg ellenében a református egyház ajánlotta fel a minisztériumnak. A külügyminiszter nyilatkozata szerint a körülményeknél fogva a református egyháznak a Népszövetséghez beadott panasza teljesen alaptalan és nem a magyar érdekek megvédését célozza, hanem az egész nem más, mint zsaroló akció a felajánlott bérösszeg emelésére.

A furcsa nyilatkozat mély felháborodást váltott ki a református igazgatótanácsnál, mely ma délelőtt soronkívüli értekezletet tartott. Az értekezlet a helyzet megvilágításának céljából hosszú kommunikét adott közre, melyben pontról-pontra megcáfolja a kormány nyilatkozat állításait és rámutat arra, hogy a „Viitorul“ közleménye nem más, mint az egyház ellen folyó hajszra méltó megkoronázása.

Kiemeli az igazgatótanács kommunikéje, hogy a kollégium épületét a dévai vegyes rekviráló bizottság július 17-én 542. számú határozatával elrekvirálta. Az igazgatótanács sürgönyileg kérte az intézkedés megsemmítését a belügyi-, vallásügyi-, közoktatásügyi-, külügyi és kisebbségi miniszterektől,

de Bratu inspektor ennek ellenére augusztus 4-én karhatalommal feltörette az ajtókat és az épületet elvette. Erről az egyház jelentést tett a miniszterelnöknek, a külügyi, vallásügyi és kisebbségi minisztereknek, valamint Öfelségének is és sürgönyileg a Nemzetek Szövetségének védelmét kérte.

A bértárgyalásokat az állam képviselője kezdte és az igazgatótanács ilyen értelemben csakis azért volt hajlandó tárgyalni, mert az intézet gondnokának kilátásba helyezték, hogy békés tárgyalások útján a nyilvánossági jog visszavonásával biztosítható lesz a magyar nyelvű középfokú oktatás a régi kollégiumi épületben és az új épületet az állam méltányos bérösszeg mellett veszi majd birtokba.

A kommunikét az igazgatótanács a következőképpen végzi:

„A fentiek után nyílt kéressel fordulunk a külügyminiszter urhoz, tegye közvé a közoktatásügyi minisztériumnak a szászvárosi kollégium épületeinek jogos tulajdonosaival kötött bérleti szerződést, továbbá igazolja, hogy a szászvárosi kollégium új épülete (a régi is!) nem hatósági karhatalommal vétett el a jogos tulajdonosától!“

* Nagyváradon hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradi képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (Ernyőüzlet.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemese erdelet es haznagi zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Szombat

5685. Eml. 9.
 Szidra: Ki tété
 1925. aug. 29.

— Bucsuzik a szalontai rabbi. Szalontáról jelentik: Az Uj Kelet is megírta annak idején, hogy Fried József, a szalontaiak rabbija, a negyvenhat hosszú esztendőn keresztül folytatott áldásos munka és szakadatlan tevékenység után — lemondott állásáról. A hitközség tagjai akkor mozgalmat is indítottak annak az érdekében, hogy Friedet elhatározásának megváltoztatására bírják, de az ősz pap, aki a közel félszázadon át végzett lelkipásztorokásban már belefáradt, megmaradt szándéka mellett. Szeptember elsején már meg is válik végleg attól a szószejtől, amelyből a ragyogó beszédek, vallásos intelmei, józanságra és mérsékletre figyelmeztető szavait intézte híveihez. Attól a hitközségtől vesz bucsut, amelynek fejlődését a semmiből erőssé és izmossá válását ő a saját szemével látta. Egy generáció került ki az ő kezei közül és nevelődött az ő tanításán. Mikor Szalontára jött még egészen kicsi hitközséget talált itten, amely a lefolyt ötven év alatt megerősödött, megizmosodott. Most, hogy elmegy, utódja egy jól megalapozott hitközséget kap, ahol az általa elvetett mag kicsirázott, csak öntözni kell. Pénteken és szombaton fog utolszor fölhangzani az ima Fried József ajkáról, az ő meleg, szép hangján, amely a szalontai zsidóságnak a vallásosságát és lelki vigaszt jelentette ötven éven keresztül, vasárnap pedig egy külön ünnepség keretében fog bucsut venni az ősz pap Szalontától, amelynek nemcsak a zsidósága, hanem egész lakossága felekezeti különbség nélkül, mindig tisztelettel övezte körül.

— Nem szüntetik meg Magyarországon az itélőtáblákat. Budapestről jelentik: Az utóbbi napokban elterjedt a híre annak, hogy a kormány meg akarja szüntetni a királyi itélőtáblákat. Állítólag a Takarékosági Bizottság tartja szükségesnek az itélőtáblák „leépítését“ és ilyen irányú javaslatát elfogadta volna a kormány. A hírszertekek szerint most már be sem fogják tölteni a budapesti itélőtábla megüresedett elnöki székét. Jogász körökben izgalommal tárgyalták a kitűnően bevált igazságügyi intézmény megszüntetésének tervét. Ezzel szemben Pesthy Pál igazságügyminiszter kijelentette, hogy az itélőtáblák megszüntetéséről szóló híreknek nincs semmi alapjuk. A Takarékosági Bizottság nem tett javaslatot az itélőtáblák leépítésére, annak idején, amikor az egyes intézményekkel foglalkozott, most pedig szünetel a Takarékosági Bizottság működése. Nem készül olyan igazságügyi reform, amely az itélőtáblák megszüntetésével számolna. Ezzel tehát megdőlt az a hír is, hogy miúta a budapesti tábla elnöki szék nem kerülne betöltésre. Októberben fog megtörténni a táblaelnök kinevezése. Hogy ki lesz a budapesti itélőtábla elnöke, azt ma még nem tudom megmondani.

— Svájc és Ausztria között is megszűnik a vizumkényszer. Bernből jelentik: A svájci szövetségtanács ma átiratot kapott az osztrák kormánytól, amely a két ország között a vizumkényszer megszüntetését kéri. Beavatott körök szerint a szövetségtanács hajlandó a kérésnek eleget tenni. Németországon kívül ez már a második állam, amely Ausztriával felveszi a szabad forgalmat.

— Elkészült D'Annunzio „életének és halálának“ szobája. Olasz lapok, mint nagy eseményt tárgyalják az az udjodságot, hogy D'Annunzio lakóhelyén, a Vittoriale kastélyban, melyet Olaszország ajándékozott a költőnek, elkészült a költő hálészobája, melyet D'Annunzio egyuttal halottas

Anyja és gyermeke HÖFER-szappant használ

Szobájának a fiatal m halottas sz elkészített D'Annunzio nak nevez vetkeznek szobában l mennyezeti a falakon zatai látha jobban sze szimbolum pon a ker szimbolum ábrázolva mortisque és idővel koporsó a látható a sem keves megszerett idejét itt hogy ez a zárja mag

— D risből jele mában a szódott le. löje, hossz férj, felték szépségü, végzetes amelynek asszonya det! S az rávetette vert. Birk elsütötte a agyát furt szállították örségre s mondja, h közten vé

— Ki Budapest mélyvonat hibás váltó meghalt, e súlyos sebe

— Csé vállalatok szállítja M.

— A hatvanha villamosmü a hihetetlen díját hatva enelést jót minisztériu a nagyipar megdöbben hagyó inté meg vanna — mely e zést terve hatvanhats Szövetsége tériumhoz, orvoslást k osztálya m nyujtandó felül a ko az összes g tanak a 6 tése ellen.

— Le dapestről Andor-féle ki, amely ság óriási sikerült n raktárak f dezés foly

— Or jelentik: A ság miatt ról Lampe országi oro pesti orosz századost, pészte La gyanusítás lomatát rá

szobájának is szánt. Guido Cantorin-nak hívják azt a fiatal művészt, ki a költő halászbójának és leendő halottas szobájának tervét a költő intenciói szerint elkészítette és ez a munka kiválóan sikerült. D'Annunzio ezt a szobáját „a tiszta álom szobájá”-nak nevezte el és kijelentette, hogy bárhol is következne be halála, mielőtt eltemetnék, ebben a szobában kell utolsó stációját tartania. A szoba mennyezete és falai mezőnyökre vannak osztva és a falakon azoknak a dolgoknak szimbolikus ábrázatai láthatók, melyeket a költő életében a legjobban szeretett, a mennyezet pedig az égi dolgok szimbolumai. A mennyezet egyik részén arany alapon a kereszt ragyog, Krisztus kinszenvedésének szimbolumaitól övezve. Középen a töviskoszoru van ábrázolva körülötte a következő felirással: Et vitae mortisque comes. Az ágy, melyben a költő alszik és idővel holtan pihenni fog, hatvan centiméter és koporsó alakú. Mennyezetén ragyogó arany nap látható a következő felirással: Mindig ad, de sohasem kevesbedik. A költő máris rendkívüli módon megszerette ezt a szobáját, majdnem egész szabad idejét itt tölti és a tervező művésznek kijelentette, hogy ez a szoba „az élet és halál misztériumát zárja magába.”

— Dráma a jókedv birodalmában. Párisból jelentik: A vígság és könnyelműség birodalmában a párisi Montmartre-on, veres dráma játszódott le. A Julien-házaspár, egy mulatóhely bérleje, hosszabb idő óta vizálykodásban élt. Henri, a férj, féltékenykedett feleségére, Germainre, a ritka szépségű, hullámos fekete haju fiatalasszonyra. A végzetes napon is heves vita tört ki közöttük, amelynek során a férj magánkivül kiáltott az asszonyra: — Megcsaltál! Megölöm a gyermekeidet! S azzal revolvert kapott fel, mire az asszony rávetette magát, hogy kicsavarja kezéből a fegyvert. Birkózás közben férje homlokára nyomta és elsütötte a revolvert. A férj véresen rogyott össze, agyát furta keresztül a golyó. Miközben a kórházba szállították, kinszenvedett. Az asszony pedig a rendőrségre sietett és ott feljelentette magát. Azt mondja, hogy nem akarta férjét megölni, dulakodás közben véletlenül sült el kezében a pisztoly.

— Kisiklott a debreczeni személyvonat. Budapestről jelentik: A debreczeni - budapesti személyvonat pénteken hajnalban Karczagpusztánál, hibás váltóállítás következtében kisiklott. A fűtő meghalt, egy postatisztviselő és hat utas pedig súlyos sebesülést szenvedett. A vizsgálat megindult.

* Cséplőgépekhez, motorokhoz, iparvállalatokhoz mentőszekrényeket, vagy tartalékait szállítja M. Rózsa Royal drogéria. Cluj, Fötér.

— A belügyminiszter jóváhagyta a hatvanhatszázalékos áramdíjemet. A villamosmű igazgatósága már régen tervebe vette azt a hihetetlennek látszó alapot, hogy a villamosáram díját hatvanhat százalékkal felemeli. Az áramdíj-emelést jóváhagyó rendelet ma érkezett le a belügyminisztériumtól, mely, ugy a város közönsége, mint a nagyiparosok és kisiparosok körében a legnagyobb megdöbbenést váltotta ki. Jogászai körökben a jóváhagyó intézkedést abszolút jogtalanának tartják és meg vannak győződve arról, hogy a semmitűszék — mely elé a jóváhagyó határozat elleni felebbezést terjesztik — feltétlenül megsemmisíti a hatvanhatszázalékos áramdíjemet. A Nagyiparosok Szövetsége külön memorandumban fordul a minisztériumhoz, amelyben a sérelmes intézkedés ellen orvoslást kér. A Nagyiparosok Szövetsége jogi osztálya máris megkezdte a semmitűszékhez benyújtandó felebbezés megszerkesztését. De ezenfelül a kolozsvári Háztulajdonosok Szövetsége és az összes gazdasági szervezetek közös akciót indítanak a 66 százalékos áramdíjemet életbeléptetése ellen.

— Leégett a budapesti Thék-gyár. Budapestről jelentik: Tegnap délelőtt a Thék Andor-féle butor- és zongoragyárban tűz ütött ki, amely a délutáni órákig tartott. A tűzoltóság óriási erőfeszítéseket tett és késő délután sikerült neki a tüzet lokalizálni. Azok a butor-raktárak is, amelyek nem égtek le, a fecskendezés folytán óriási károkat szenvedtek.

— Orosz emigránsok harca. Budapestről jelentik: A berlini rendőrség állameilenes tevékenység miatt kiutasította a német birodalom területéről Lampe emigráns orosz gárda-ezredet. A németországi orosz emigráció vezetői felszólították a budapesti oroszokat, hogy járják ki körükből Mertesoff századost, aki a kompromittáló iratokat becsempészte Lampe lakására. Mertesoff tiltakozott a gyanúsítás ellen és a hír terjesztőjét, Rosen volt diplomatát rágalmazás miatt feljelentette.

— Tragikus halál egy főispán tiszteletére rendezett diszebeden. Egerből jelentik: Szombaton délelőtt iktatták be Heves vármegye főispáni székébe, diszközgyűlés keretében, Isaák Gyula főispánt. A beiktatást a főszékesegyházban istentisztelet előzte meg. A diszközgyűlés a mise után 10 órai kezdettel zajlott le a vármegyeház zsufoltságig megtöltött nagy üléstermében. A főispáni beiktatást követő diszebeden, amelyet Isaák Gyula főispán tiszteletére a Korona-szállóban rendeztek, Puchlin Lajos alispán-helyettes, vármegyei főjegyző szívvelhűdéssel következtében 48 éves korában hirtelen elhunyt. A tragikus véget ért főjegyző még részt vett a diszközgyűlésen és azon beszélt is. A diszebed alkalomával rosszul lett fogta el, mire dr. Kassa Endre vármegyei tisztii főorvossal a szálloda egyik szobájába vonult, ahol három perc leforgása alatt meghalt.

— A kolozsvári zsidó nőegylet népnepélye. E hó 30-án a kolozsvári nőegylet nagyszabású kerti ünnepélyt rendez a református kollégium udvarán. A nőegylet kerti ünnepélye a nyári szezon legszenzációsabb eseménye lesz, mely az előjelekből ítélve, máris nagysikerűnek ígérkezik. Az ünnepély mesedélutánnal és tombolával lesz egybekötve.

— Eljegyzés. Bermann Samu a toplitai Barisszia ros slisije eljegyezte Strul Lucit Corbuból, a K. K. L. lelkes munkatársát.

Grosz Ilona Careii Mari és Rafael József Dej jegyesek. (Minden külön értekezés helyett.)

— Házasság. Juszkovits Iduska Dej és Izrael Adolf Spermezeu szeptember hó 2-án Dejen házasságot kötnek, melyre rokonaikat, ismerőseiket, barátait az uton hívják meg.

— Károlyi Mihály visszavonult a politikától és a normand tengerparton telepedt meg. Párisból jelentik: Károlyi Mihály gróf végleg visszavonult a politikától s a normand tengerparton, Dauvilében telepedett meg, ahol nagy fényűzéssel főri kastélyt rendezett be magának. A beavatottak arról beszélnek, hogy Károlyi László meglátogatta az emigrációban élő rokonát és családja megbízásából ő bocsátotta rendelkezésére az új egzisztencia-alapításhoz szükséges anyagi eszközöket. Más híresztelés szerint Károlyi egy amerikai milliárdos támogatását élvezi.

— B-listára került az angol király borbélyja. Szenzáció gyanánt terjedt el most Londonban az a hír, hogy John Hogar, a király régi borbélyja nyugalomba vonul, mert a szóbeszéd szerint — túlságosan nagy a fizetése, a királyi udvartartásnak pedig most már meg kell kezdenie a takarékoskodást. Egész Angliában jól ismerik John Hogar mestert, aki mindenüvé elkísérte a királyt, még külföldi utazásaira is. Ilyenkor fejedelmi napidíjakat is kapott fizetésén kívül. B-listára kerül kivül a királyi bajnok is, akinek ősi szokás szerint az a kötelessége, hogy a király megkoronázásának napján talpig fegyverben odalovagol a Westminster-székesegyház elé és harsány hangon kiáltja oda a koronázás fényes szertartására kíváncsi tömegnek: — aki kételkedik abban, hogy megkoronázandó nemes uramnak nincs joga az angol koronára, lépjen elő és virjon meg velem, hogy levághassam kardommal a fejét. Persze, még nem akadt olyan bolond ember, aki e barátságos felszólításra odalépett volna a páncélos királyi bajnok elé, aki azután hazalovagolt, hogy megvárja a következő koronázást. Addig semmi dolga sem akadt a nagy fizetésért.

— Gyilkosság a zebegényi erdőben. Budapestről jelentik: Zebegény község határában az erdőben, amely a pestiek kedvenc kirándulohelye, gyilkosságnak jöttek nyomára, amely még július 11-én történt. Mult vasárnap a budapesti államasuti hivatalnokok énekkara kirándulást rendezett Zebegénybe. Közöttük volt Tóth Kálmán, az államasutak egyik szerelője is. Amikor a hajó Zebegénybe érkezett, Tóth Kálmán így szólt társaihoz: „Égy vallomást kell nektek tennem.” Azután elmondta, hogy július 11-én kirándult barátnőjével, Polónyi Rózával, Zebegénybe. Az erdőben két revolverlövélssel megölte az asszonyt. Azután elásta a hullát. Vallomása után társai elfogták és a csendőrök a tett színhelyére vezették a gyilkost, ahol tényleg megtalálták Polónyi Róza hulláját. Tóth azzal indokolja tettét, hogy házas ember és két gyermek atyja lévén, sokszor veszekedett feleségével Polónyi Róza miatt. Polónyi Róza azt akarta, hogy vegye feleségül őt. Nem tudott más kivezető utat találni, mint a gyilkosságot. Az asszony holtteste mellett néhány százezer koronát tartalmazó pénztárcát találtak. Rablőgyilkosságról tehát szó sem lehet.

— A Haggibbor temesvári turája. A Haggibbor ma, pénteken Temesvárra utazott, ahol kétnapos turája előtt előbb a TAC-cal, majd a Kinizsivel fog mérkőzni.

— Adomány. Reisz Ignázt Bánffyhunyardról 200 lejt küldött kiadóhivatalunk utján Hecht Sámuel részére. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Ujra elnapolták a máramarosszigeti Sámson Sportklub hadbíróági tárgyalását. Többizben foglalkozott már az Uj Kelet a Sámson Sportklub bünperével. A nevétséges vád annak ellenére, hogy tudatlansága a terhelő tanúk kihallgatása után azonnal látható volt, mégis mintegy Demokles-kard lebeg a már nyolcadszor beidézett vádlottak fölött. A mai napon lefolytatott tárgyalást az ügyész kérésére a hadbíróóság ujra elhalasztotta. A tárgyalás elhalasztását a hadbíróóság Greceanu ezredes tanuak távollétével indokolta.

— Zárt tárgyalás lesz a tatarbunari pörben. Bukarestből jelentik: A tatarbunari lázadási pörben a bíróság úgy határozott, hogy a tárgyalások zártak lesznek. Tegnap befejezést nyert a vádlottak személyazonosságának megállapítása.

* Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága tisztelettel értesíti igen tisztelt betéteseit, hogy az intézetnél elhelyezett folyószámla és takarékbetétek kamat-látát szeptember 1-től kezdve 2 százalékkal lesz állítja.

— A patakba dobott egy gyermeket, mert az nem tért ki a kocsija elől. Szabó Dominik 22 éves nagysenkőci legény a napokban a patak mellett hajtott szekerével. A patakban gyermekek fürödtek, a parton pedig ott álldögált Hnojilová Vlaszta 3 éves kisleány. A legény rákiáltott a gyermekre, hogy térjen ki, de a kiáltást a kislány nem értette meg. A durva legény erre a hazmadfél méter magas, meredek partról a patakba lökte a gyermeket, aki bizonyosan ott veszett volna, ha egy 13 éves fiu ki nem menti a vízből. Az embertelen legény ellen emberi életet veszélyeztető kihágás címén indul meg az eljárás.

— Nagy tűz Kisenevben. Bukarestből jelentik: Kisenevből érkezett jelentés szerint a város egyik legforgalmasabb utóján rövidzárlat következtében tűz keletkezett, amely több házat elhamvasztott. A kár óriási.

* Értesítés. Több megrendelőm arra figyelmeztetett, hogy ismeretlen egyének házakhoz el látogatnak és tisztítják, vagy festés végett cégem nevében ruhákat vesznek át. Felkérem az igen tisztelt megrendelőimet, hogy csakis a saját céggemmel ellátott nyomtatott elismervény ellenében sziveskedjenek ruháikat átadni. Kiváló tisztelettel Czink József, kelmefestő.

* Biztosítsuk életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nál. Képviselőt az ország minden helységében.

TÁVIRAT.

★
Carol-Mozgó

Cluj — Szinkörben

Vaalasztasokrol elkeestem, de vasaarnap deeleloett 11 es fel orakor jaatszom Szinkoerben stop Keerem ertesiteni kis nezoeimet, hogy mind ott lehessenek stop 2 oran keresztul fogom oeket szorakoztatni.

ZIGOTTO

— A munkácsi villanytelep panamája. Munkácsról jelentik: A villanytelep bárli ellen folyamatba tett pörben tegnap tartotta meg a járásbíróóság az első tárgyalást, melyen tanuként Toupalik zsupánt, Kosvanec alzsupánt, Polák mérnököt és Pejse alpolgármestert hallgatták ki. A vallomások között a legérdekesebb dr. Kosvanec vallomása, aki kijelentette, hogy dr. Blaha miniszteri tanácsos telefonon hívta fel és utasította, hogy a szerződést hagyja jóvá, ő azonban a parancs ellenére is megtagadta a szerződés jóváhagyását. A tárgyalás folytatását a bíróság október 6-ára halasztotta és erre szakértőként a prágai műegyetem egyik tanárát és a prágai villanytelep egyik vezető-főmérnökét megidézte.

* Brassóban hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

EK

rdelyi és hazai zsidó
és dr. Marton Ernő
on Ernő
pra 95 lei, negyedévre
egész évre 850 lei.
nyomását csak a forrás
jól meg.

aptár

bat

al 9.

tecé

29.

ntai rabbi. Szalontá-
megírta annak idején,
aiak rabbija, a negyven-
szól folytatott áldásos
kenység után — le-
ég tagjai akkor mozgal-
érdekében, hogy Friedet
ására bírák, de az ősz
át végzett lelkipásztor-
maradt szándéka mel-
meg is válik végleg
a ragyogó beszédét,
és mérsékletre figyel-
hez. Attól a hitközség-
fejlesztést a semmitől
a saját szemével látta.
6 kezei közül és neve-
Szalontára jött még
alált itten, amely a
sódott, megizmosodott.
egy jól megalapozott
la elvetett mag kicsi-
éteken és szombaton
ma Fried József ajkáról,
mely a szalontai zsidó-
elki vizaszt jelentette
nap pedig egy külön
ut venni az ősz pap
ak a zsidósága, hanem
lönbség nélkül, mindig

eg Magyarországon
ról jelentik: Az utóbbi
nak, hogy a kormány
yi ítéletlákat. Állítóg
tartja szükségessnek
ilyen irányu javas-
mány. A híresztelések
gjak tölteni a budapesti
i székét. Jogászörök-
kintőben bevált igaz-
etésének tervét. Ezzel
gügyminiszter kijelen-
megszüntetéséről szóló
nk. A Takarékosági
az ítéletlákat leépi-
az egyes intézmények-
szünetel a Takarékos-
m készült olyan igazság-
lákat megszüntetésével
l az a hír is, hogy
óki szék nem kerülne
tegtörténni a táblaelnök
a budapesti ítéletlá-
lom megmondani.

a között is meg-
t. Bernből jelentik: A
iratot kapott az osz-
t ország között a vi-
kéri. Beavatott hőrök
landó a kérésnek eleget
ez már a második ál-
szai a szabad forgalmat.
zio „életének és ha-
apok, mint nagy ese-
ágot, hogy D'Annunzio
lyban, melyet Olasz-
nek, elkészült a költő
zio egyuttal halottas

znál

KÖZZÉADÁS

A határzónába irányított áruküldemények után nem kell póttarifát fizetni

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. Az Új Kelet tudósítójától.) A bukaresti „Argus” h iradása nyomán mi is megirtuk, hogy a CFR vezérigazgatósága a határzónába irányított áruk után életbeléltette az ugynevezett 50 százalékos büntető (export) tarifát. A kolozsvári Gyáriparosok Szövetsége kérdést intézett az UGIR bukaresti vezérigazgatóságához, ahonnan ma az alábbi válasz érkezett:

— A CFR vezérigazgatósága nem adott ki olyan rendeletet, amely szerint az exportárakra kivetett ötvenszázalékos póttarifát a belföldi fogyasztásra szánt áruk után is meg kell fizetni, ha ezen árukat a határ közelébe eső helyekre irányítják. Ezen áruküldeményeknél azonban a fuvarlevélbe be kell tintevel írni: „Penru consumul intern” (belföldi fogyasztásra.)

† Fűszerkereskedők értekezlete. A cluji fűszer-, csemege kereskedők f. évi augusztus 30-án, vasárnap d. e. 10 órakor a Sfatul Negustoresc helyiségében (Str. Memorandului 6.) fontos értekezletet tartanak, amelyre ezton hívja meg az összes fűszerkereskedőket.

† Emelkedett a Banca Nationala forgalma. Bukarestből jelentik: A nemzeti bank forgalma az augusztus 8-án kimutatott 19.780 millióval szemben, augusztus 15-én 19.940 millióra emelkedett, amely 160 millió többletet jelent. A leszámítási tárca ugyancsak emelkedést mutat. A többi részterek nem mutatnak lényegesebb változást, csupán a folyószámláknál van 52 millió emelkedés, míg ezzel szemben az értékszámoknál 50 millió esés van kimutatva.

† Kamarák választási sorrendje. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter az alábbi kamarai választások időrendjét állapította meg: Polesti szeptember 6-án, Deva szeptember 16-án, Botosani, Bukarest, Kisev szeptember 13-án, Cetatea-Alba, Turnu-Nagurele, Calaras, Marosvásárhely, Vapluj szeptember 10-én, Giurgiu, Braila szeptember 22-én, Pitesti szeptember 24-én. A választások este nyolctól reggel hat óráig tartanak. A szavazások a kamarai székházban, ahol ez nincs, a prefekturán vagy az iskolákban történnek.

† Országos vásár Zilahon. A zilahi országos őszi vásárt az idén szeptember 2-3-án tartják meg.

† Rövidesen életbeléptetik az energiatörvényt. Bukarestből jelentik: Az ipar- és kereskedelmi miniszter az energia-törvény mielőbbi életbeléptetését határozta el. Emiatt egy általános programot dolgozott ki, melynek végrehajtására egy 22 tagból álló bizottságot delegált, amely bizottságban a romániai szaktekinetelyeken kívül néhány külföldi specialista is képviselve van. A bizottság külföldi tagjai Franciaországból, Svájcól és Olaszországból szeptember 5-én érkeznek az országba, hogy megkezdjék az elektrizálási munkálatokat.

† Angliában újból leszállítják a kamatlábat. Londonból jelentik: Az Angol Bank elhatározta, hogy a kamatlábat négy százalékra mérsékli. Az angol kamatláb leszállítása Nagybritánia pénzügyi helyzetének folytonos javulása következtében vált lehetővé. Ha a további haladás az utóbbi idők kamatláb-mérséklétével arányban halad, az Angol Bank minden kamatlába rövidesen eléri a békeállapotot.

† Megkötik a német-orosz kereskedelmi szerződést. Berlinből jelentik: Mint a „Deutsche Allgemeine Zeitung” jól értesült forrásból jelenti, a Németország és Oroszország közti kereskedelmi szerződési tárgyalások annyira előhaladtak, hogy a legközelebbi időben a szerződések aláírására fog sor kerülni.

† Az osztrák nagyipar helyzete. Szén: A bányavállalatok a termelést tovább csökkentik, olyannyira, hogy már évek óta a termék most van a legalacsonyabb fokon. — Vas és acél. A lotharingai s a saarvidéki üzemek termelvényei olyan nagymértékben konkurrensnek, hogy az osztrák nehézipar meglehetősen nagy áldozatok árán tudja csak a gyártást fenntartani. A belgiumi sztrájk tovább fokozta a lotharingai üzemek kapacitását és ha még az előző hónapokból nem lennének az ausztriai gyáraknak exportrendeléseik, akkor kényszerítve volnának megállni. — Vasneműek és szerszámok.

a balkáni államok felé még mindig fentartják piacukat. Magyarországra azonban, a kereskedelmi szerződés körüli differenciák folytán az export erősen megcsappant. — A vasuti mozdonygyárak, lassankint speciális gépek gyártására térnek át, mert a mozdonygyártás nem rentabilis. Így az egyik linzi mozdonygyár utcákat hengerlő mozdonyok gyártására rendezkedik be.

† Tizenkétfélmillió dollár amerikai kölcsönt kap Csehszlovákia. A prágai sajtó egyrésze azt a hírt közölte, hogy Csehszlovákiának sikerült Amerikában 12 millió dollár államkölcsönt kieszközölnie. A cseh sajtó egyértelműen nagy jelentőséget tulajdonít a kölcsönnnek és kiemeli, hogy Románia képviselői, akik szintén kölcsön miatt tárgyalnak a bankokkal, azt a választ kapták, hogy Románia nem kaphat kölcsönt, mert még nem tett eleget előbbi kötelezettségeinek sem és ezenkívül az országban nem olyanok a viszonyok, hogy rizikó nélkül kölcsönt lehetne folyósítani.

† A magyarországi vasutak díjszabálszabályozása. Budapestől jelentik: A gazdák egyesületei az összes agrárérdekeltek, egy konferencia keretében a magyar államvasutak díjszabásának 50 százalékos redukálását kérték: gabonára, lisztre burgonyára és hagymára. A vasutigazgatóság ezen tarifális kedvezmény ellen van, mert míg a tarifák még ma is kisebbek a békeparitásnál, addig a drágaságot, főleg exportnál, a szomszédos államok vasuti tarifái okozzák. Mégis, lehetséges lesz, hogy a vasut zöldéző és gabonaművekre mintegy 20-25 százalékos kedvezményt — ha átmeneti időre is, — de engedélyezni fog.

TÓZSDE

Augusztus 28-án

A lej: Zürichben 255 00, Párisban 10 60, Budapestben 3 54, Bécsben — — —

Kolozsvár. A lejnek tegnap a párisi zárlaton történt esését a mai zürichi nyitás eszkomptálta, amennyiben a lej 260 ról 256-ra, a zárlatban pedig 255-re esett vissza. A pénzpiacon azonban a tegnapi szilárdulás után, tekintve, hogy túlértékelt a devizákat, ma ellanyhult. A következő árfolyamok mellett történtek kötések:

Bécs 38-20—28 40, Prága 5 96—5 99, Budapest 3 48—3 52, Páris 9 55—9 60, Zürich 39 10—39 20, Newyork 200 00—201 00, London 981—984, Milánó 7 55—7 60.

Zürich Zárlat: Berlin 122 80, Amsterdam 207 85, Newyork 516 00, London 2506 50, Páris 2425 00, Milánó 1930 00, Prága 1530 00, Budapest 72 50, Belgrád 922 50, Bukarest 255 00—255 00, Varsó — — —, Bécs 72 65.

Bukarest. Devizák: Páris 9 50, Berlin — — —, London 984, Newyork 201 50, Milánó 7 60, Zürich 39 00, Bécs 23 35, Prága 5 98, Budapest — — —

Bukarest. Valuták: Napoleon 760, német márka 48 00, leva 1 42, török lira 115, font sterling 9 55, francia frank 9 70, svájci frank 38 75, olasz lira 7 45, drachma 3 10, dinár 350, dollár 201 00, lengyel forint 32 50, osztrák shilling 28 25, magyar korona 27 75, cseh korona 5 95, belga frank — — —, holland forint — — —.

† Letörlik a németországi drágaságot. Mint a lapok jelentik: dr. Luther birodalmi kancellár elnökletével ma minisztertanács foglalkozik az árleszállító akcióval. Mint a „Localanzeiger” jelenti, a nagy gazdasági szövetségekkel együttműködve minden esz-

Figyelmeztetés!

A „PODOL” a legkiválóbb lábapoló szer már az ország minden gyógyszerárán és dro. ériájában kapható s így könnyen meggyőződhetik csodálatos hatásáról. Erős láb- vagy hónaljzadás ellen nincs jobb, sőt hasonló hatású szer sem, mint a közismert „PODOL”. Már kétszeri használat után tökéletes gyógyulás. Ovakodjék az értéktelen utánzóktól.

közszel arra fognak törekedni, hogy a termelőtől a kiskereskedőig való árfelhajtást lecsökkentsék. Meghatározott időközökben kimutatásokat fognak közölni arról, hogy a közvetítő kereskedelem egy és ugyanazon áruajtánál milyen közbeeső hasznokat ér el az 1913-iki áralakulásokhoz képest. Azokat a gazdasági csoportokat, amelyek nem akarnak lemondani az önkényes ármegeállapításról, a kartellbíróóságok elé fogják állítani.

SPORT

† Törekvés—Victoria. A jóképességi és szimpatikus nagyváradi munkáscsapat kétnapos kolozsvári vendégszereplésének premierje elé nagy érdeklődéssel tekintenek sportkörökben. Miután nemrég a nagyváradi bajnokcsapat fölött 1:0 arányban győzelmet aratott, a Törekvés ma délután nem kis esélyekkel megy a jó sportot ígérő küzdelmekbe. Vasárnap a KAC lesz a Törekvés ellenfele.

† Savu mérnök az ideiglenes szövetségi kapitány. Közöltük már a kolozsvári futballszakszabály dr. Tatár Coriolán által ideiglenes jelleggel összeállított névsorát. Most arról értesülünk, hogy az alkotmányos közgyűlés összehívásáig a szövetségi kapitányi teendőket ellátásával Savu vízvezetékigazgató, a Victoria alelnökét bizta meg.

† Schlosser Imre tréner Lembergben. A magyar futballisták egyik legnagyobb mestere, Schlosser Imre a lengbergi Hasmonaéhoz szerződött trénernek havi 180 dollár fizetésért.

† Makkabi (Tel-Aviv)—Haggibbor Bécs 3:3 (3:0). Bécsből jelentik: Az errec-jisraeli klubcsapat bécsi bucsuszereplése a hétköznap ellenére is szépszámu közönség előtt folyt le. A tel-avivi csapat az első félidőben végig fölényben játszik és friss, lendületes játékkal Lunek, Ackermann és Wilson góljai révén a mérkőzés vezetését is a kezében tartja, de helycsere után fáradtan visszaesik és a bécsiek Schapira góljaival egalizálnak. A palesztinaiak Lengyelországban és Lettországban bonyolítanak le mérkőzéseket, azután Románián keresztül térnek vissza hazájukba.

† A Haggibbor tornászai Désen. A Haggibbor tornászgárdája szeptember 6-ikán Désen versenyez a SC Dej mitegijén.

† „sportszeretlen” bécsi Hakoah. Egyik kolozsvári reggeli lap sportrovatában egy közlemény jelent meg, amely arról ad hírt, hogy a zsidó olimpiádra meghívást nyert budapesti VAC csapatát a bécsi Hakoah nem fogadta és a budapestiek egy heti bécsi tartózkodás után mérkőzés nélkül voltak kénytelenek Budapestre visszatérni. A nyilvánvalóan tendenciózus hirdás állításával szemben a „Neues Wiener Journal” a következőket jelenti: A bécsi zsidó olimpiád rendezősege meghívta a budapesti VAC tornász- és vívógárdáját az olimpiáson való részvételre. Az egyesület vezetősége — a VAC elnöke által a lap tudósítójának adott nyilatkozata szerint — azonban természetesen vette, hogy a meghívás a futbalcsapatnak is

Prima tüzifát

veggonként, olajként vagy pitva, kereskedőknek és fogyasztóknak legjutányosabban házhoz sz. lli: Staruinta Romaneasca S. A. f. oszt. talya Cluj Piatá Unirii 20. 229. Telefon 804.

Anton Rosenzweig
P. Mih. Vit. (v. Ssáchenyi-tér) 37-38.

Első romániai héber könyv és rituális cikkek gyűjteménye.
ערוטע רומאנישע ספרים גראדנארונג אונד סליח סארברייטערעלאג.
Legrégibb és legolcsóbb bevasárlási forrás

Fondat 1890. Librarie Alapitva 1890.
Cluj (Kolozsvár) — Saját ház

szól és fel
Wiener Jc
szerető Hs
futballtorn
tria zsidó
VAC veze
hajlandó e
alább öt e
A zsidó c
csak amat
miután pe
ballisták,
get a VAC
ságban a

SZIN

Biró I
törés isk
Szinházba
akadtunk
néztünk eg
Pedig a sz
diológusok,
percéről-per
feszülten v
mondanival
hogy nincs
kellemetlen
hősnője, ak
urát, aztán
gába, egy
padon: m
csalta meg
megszoktuk
szinpadra.
az előadás
mégis hū
megvan e
történet ve
Szinház Pe
az, hogy a
lehet lelki
örök igazsá
vádja alól.
sában törté
jelenik az
itélet tisztá
ban gyáva
száján, az
igazsággá t
ezt az utol
többet. Csak
végig és a
visszatartó
tam Pesten
ezt nem is
csak két fo
vagyok ért
Az előa
Baróti Bös
biek inkább
csak jök.
mutatónak
a szereplők
konstatálni.

Műsorva
nehézség
nek. Így
megvált ozi
teljes szá
után s a E
letságos
Neményi,
Tompá, I
Három gr
Fanny
rának sze
rabjának a
humoru r
faját a sze
ges vigjáté
dításában
tek után.
vezetése m

Szombat d.
árak
Szombat e
Lili,
Bösk
Vasárnap hely

szól és felutaztatta Bécsbe. Itt — a „Neues Wiener Journal“ jelentése szerint — a vendégszerető Hakoah felajánlotta a budapestieknek a futballtorna keretein belül egy mérkőzést Ausztria zsidó amatőrjei válogatottal, azonban a VAC vezetősége ezt csak azzal a feltétellel volt hajlandó elfogadni, ha ebben a csapatban legalább öt elsőcsapatbeli Hakoah-játékos szerepel. A zsidó olimpiád alapszabályai szerint azon csak amatőr zsidó sportolók vehetnek részt, miután pedig a Hakoah játékosai hivatásos futballisták, a bécsi zsidó csapat nem tehetett eleget a VAC feltételeinek. Így fest tehát a valóságban a Hakoah „sportszerűtlensége“.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

Biró Lajos: Mariska, vagy a házasság-törés iskolája. (Bemutató a kolozsvári Magyar Színházban.) Amikor a bemutatónak vége volt, akadtunk néhányan ösztöntek, akik kérdő szemmel néztünk egymásra. Mi volt ez? Te tudod? Én nem. Pedig a szindarab egész menete a finom, szellemes dialógusok, az alakok élő husból-vérből valósága percről-percre fokozza az érdeklődést és az ember feszülten várja: mi is lesz a vége, mi is lesz a mondanivalója az egész darabnak. Aztán kislül, hogy nincs semmi mondanivalója, a cselekmény egy kellemetlenül ható akkorddal zárul be, a darab hősnője, aki félig akarata ellenére megcsalta az urát, aztán lelki összeomlásában golyót röpít magába, egy hazugsággal a száján hal meg a színpadon: megesküszik a férjének, hogy soha se csalta meg. Nem ösmertünk Biró Lajosra. Birótól megszoktuk, hogy mély emberi problémákat vetít a színpadra. De hol itt a probléma? Csak később, az előadás után értesültünk róla, hogy Biró azért mégis hű maradt önmagához. A Birói probléma megvan ebben a darabban is, csak egy kis baj történt vele: Pesten maradt. A kolozsvári Magyar Színház Pesten felejtette. A darab alap gondolása az, hogy a testileg elbukott, hűtlen asszony is lehet lelkileg teljesen tiszta hű feleség, akit az örök igazság nevében fel kell menteni a bűnösség vádjától. Ez a felmentés a darab utolsó felvonásában történik, amelyben a halott asszony megjelenik az örök égi bíró trónusa előtt és az isteni ítélet tisztának találja. Ami az utolsó felvonásban gyáva hazudozásnak érződik a haldokló asszony száján, az az utolsó felvonásban emberi, sőt isteni igazsággá tisztul. A Magyar Színház éppen csak ezt az utolsó felvonást hagyta ki a daraból. Nem többet. Csak éppen az egész utolsó felvonást elejétől végig és a tegnapi előadás egy haldokló asszony visszataszító hazugságával végződött. Én nem voltam Pesten, nem is olvastam a darabot, tehát mindent nem is tudhattam és az előadás hatása alatt csak két föltevés között választhattam: vagy én vagyok értelmetlen, vagy Biró Lajos az. Tévedtem. Az előadást két ragyogó színészünk töltötte be. Baróti Böske és Könyves Tóth Erzsébet. A többiek inkább csak epizódszereplők voltak, de ugyan-csak jók. Forgács, Kemény és Mihályffy. A bemutatónak nem volt tulságosan nagy sikere. Nem a szereplők hibája és most már kénytelen vagyok konstatálni, hogy nem is Biró Lajosé.

A színházi iroda közleményei

Műsorváltás. Király Ernő fellépései vizum-rehézések miatt néhány napi halasztást szenvednek. Így a szombati, vasárnapi és hétfői műsor megváltozik. Szombaton este az operatézemélyzet teljes számban együtt lesz már a 6 heti szünet után a Függetlennel c. ragyogón ötletes és mulatságos operett kerül színre 14 edzés és pedig Neményi, Erényi, Lendvay Böske (új tag) Bátyás, Tompa, Ináczsal (új tag). Vasárnap délután a Három grácia.

Fanny és a cselédkérdés. A jövő hét műsorának szenzációja lesz Jerome K. Jerome új darabjának a bemutatója. Ez a finomszövésű, málhumorú regyegő szépségű újdonság amelynek műtáját a szerző egy határoz meg: könnyen lehetséges vigjárték 3 felvonásban. A Heljai művészi fordításában fog színrekerülni igen gondos előkészületek után. A próbák serényen folynak az igazgató vezetése mellett. Jövő hét közepén lesz a premierje.

Magyar Színház heti műsora

Szombat d. u. fél 4-kor: A csirkefogó. [Mérsékelt helyárral, Sorozatszám 318]
Szombat este fél 9-kor: Függetlennel (Operett, Neményi Lili, Erényi, Bátyás, Inácz, Tompa és Lendvay Böske szerződött tag fellépésével, Sorozat 319)
Vasárnap d. u. fél 3-kor: Három grácia (Mérsékelt helyárral, Sorozatszám 320)

Vasárnap d. u. 6-kor: Mariska vagy a házasság-törés iskolája (Leszállított helyárral, Sorozat 321)
Vasárnap este fél 9-kor: Nótáskapitány (Lendvay Böske, Szabó Ica és Ujváry Vilmos szerződött tagok fellépésével, sorozat 322)
Hétfő: A feleségem tabája (Operett, Karásonyi I. Ivel, Neményi Lili, Tompával, Ináczsal, Sorozat 323)

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdéssel.
Vasárnap, 30 óra: Nagy gyermekelődés, fél 12 órai kezdéssel. Zsigottó val, 6 felvonásban.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Péntek és szombat, augusztus 28. és 29. Don Carlos. Déana egy kiályi család életéből 6 felv. Főszerepben Conrad Veidt és Dagny Servaes.

Urania-mozgó. Péntek, augusztus 27. A kuruzsló. Titokzatos dráma, egy orvos életéből, 7 felv. Fő szerepben Várkonyi Mihály.

Szombat, augusztus 29. A terror. Szenzációs bűnügyi dráma, 5 felvonásban, a cow-boyok életéből. Fő szerepben Tom Mix.

Apollo-Mozgó. Péntek és szombat, augusztus 28. és 29. Oliver Twist. Szenzációs dráma, 5 felvonásban, Charles Dickens regénye után. Főszerepben Jackie Coogan.

Sárgaréz-hulladékok és sárgaréz-forgácsok

nagy mennyiségben keres a „LUMINA“ Első Román Csillár- és Fémáruhágy Rt. Timisoara, IV., Str. Gl. Joffre No. 9.

Árajánlatok kéreinek a quantum megjelölésével.

Rasol Express

Német gyártmány! — A legfőkétebb borotválkozó szer

5 klg. vételnél klgja .... L. 20—
25 " " " .... L. 18—
50 " " " .... L. 16—

ab lerakat. Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Egész Románia részére kizárólagos lerakat.

STERN S. ENDRE

festékkereskedő cégnél, — Oradea-Mare, Strada Nicolau Jorga No. 10

Die Grichen kommen

mit die **פאראנער אהרונים** nach Bukarest am 7-ten

September. — Alle Anfragen wegen אהרונים לילובים ויהודים ist zu adressieren

Josef Ráth, Bukarest, Hotel Regina.

Kaiser Borax

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak azok gyöngéd, hamvas arcbőrére. **Kaiser Borax**-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen ön is még ma eredeti

Kaiser Borax-ot a piros skatulyában.

Aranyér
„Anusol“ Goedecke
ANUSOL
Intelligens, izraelita
idősebb leány vagy özvegy asszony két nagyobb fiúhoz nevelőnőnek és a háztartásban a házasszony mellé támaszként, jó fizetéssel azonnali belépésre kerestetik.
Románul is beszélők előnyben. Ajánlatokat tisztelettel igényekkel a „Bánát“ hírlapiroda, Timisoara, „22-35“ szám alatt továbbít

RAKTÁR F.H.MEES BUKARÉST CALEA-GRIVITEI 61

Filmvállalat
más foglalkozás miatt igen előnyös árban esetleg hitelbe is **otadó.** Gaumont és Pathé vetítógépek Pa amont filmek és Gildwyn vizuálékok. Vetítógépek, filmkölcsönző-berendezés. — Lloyd Express, Cluj.

Közvetlen import
Kávé, tea, cacao, szardiniák, fűszer és déügyümlöcsök, péterswaldi és belga zinkweiss, scheilack, minium, steirgelét, paraffin, stearin, ásvány és gyógyvizekben.
Szatmári Kereskedelmi Részvénytársaság, Satu-Mare.
Sürgőnycim: „Hermes“ Telefon: 205

Kocsikenőcsöt
I-a hordósti lei 550 bármily kis vagy nagy mennyiségben szállít
Szappangyár Rt. — Dej
Kérjen ajánlatot többi gyártmányainkról is.

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák
Neumann II.
Cluj, Piata Unirii No 14.

szusztus 29
és!
lőbb lábapoló
nden gyógy-
abon kapható
zódhék csob-
s láb-vagy
ca jobb, sőt
mint a köz-
készeri hasz-
ógyulás. Ova-
után a októl.
gy a termelő-
jást lecsök-
ben kimutatá-
a közvetítő
rufajánál mi-
z 1913 iki ár-
gazdasági cso-
lemondani az
artellbíróóságok
képeségű és
sapat kétnapos
premierje elé
sportkörökben.
bajnokcsapat
aratott, a Tó-
aker-megy a jó
sárnap a KAC
es szövetségi
ozsvári futball-
által ideiglenes
most arról érte-
közgyűlés össze-
teendők ellátá-
ót, a Victoria
embergben. A
gyobb mestere,
moneához szer-
fizetésért.
ggibbor Bécs
z erec-izraeli
ee a hétköznep
előtt folyt le.
lőben végig fő-
dületes játékkal
góljai révén a
a tartja, de hely-
és a bécsiek
A palesztinaiak
gban bonyolita-
ománian keresz-
Désén. A Hag-
er 6-ikán Désén
Hakoah. Egyik
atában egy kör-
ad hirt, hogy
nyert budapesti
nem fogadta és
pariózkodás után
enek Budapesre
tendenciózus hír-
„Neues Wiener
ti: A bécsi zsidó
vta a budapesti
az olimpiászón
vezetősége — a
bősitőjának adott
an természetesen
futballcsapatnak is
ifát
ritva, ke-eskedők-
yosabban hibos
sca S. A. (köz-
29. Telefon 804.
arie Alapítva
1890.
— Saját ház

APRÓHIRDETÉSEK

Vorbeter
בעל הוקע בעל קורא
sucht Posten als בעל
מוסקה ey. auch שחרית
Adresse: I. M. Oradea-
Mare, Kolozsvári-u. 53
9782

Jó orth. kóser házikoszt
hibordásra is kapható
Brassai-u. 10.

Nyomdák!
Prima bécsi **hag-
geranyag** és
pótanyag, kilója
160 lej.
Kapható a „Frater-
nitas” nyomdában,
Cluj, Str. Baron L.
Pop No 10.

Erdély egyik legforgal-
masabb gyárvárosában, an-
lak, saját házzal és beren-
dezett lakással bíró hug-
mat férjhez adnám. Kom-
moly, 40 év körüli gyer-
mektelen izraelita uriem-
berhez. Teljes című leve-
leket „Komoly” jellegre a
kiadóba kérek. 9745

1 személyautóhoz box
és ugyanott 1 szoba kony-
hás chauffeur-lakás ke-
restetik. Stotter-Tel-efon
717. 9765

**Hölgyek
figyelmébe!**
Mindennemű modern
hajmunkák, tambourir
választék, kizárólag el-
sőrendű anyag s készit-
mény, L'Oréal-Henné
minden színben kaph-
ható. Megrendelést vi-
dékre is eszközölök. Vá-
gott haját kicsinyben
és nagyban veszek. —
Mussa Gyula Cluj
Str. Memorandului 10

Naponta friss bivalytej
kapható, házhoz szállítva
is. Schwartzné, Rudolf-
ut 26.

Nagyváradon teljes el-
látásra fogad, középisko-
lát végző, jobb házból való
két-három kisleányt intel-
ligens izraelita uricsalád
zongorahasználattal és
gondos felügyelettel, ete-
leg oktatással, a város
központjában. Cim Berger
Antalné, Oradeamare, Str.
Gojdu 42, I.

Chaiuckertészeiből való
fajparadicsom kapható a
Széchenyi-teri és Deák
Ferenou-i piacon a chaluc-
oknál

Elegánsan berendezett,
külön bejárattal butorozott
szoba Fótér közelében uri
embernek kiadó, kóser el-
látással. Ugyanott ebéd és
vacsera koszt külön kaph-
ható. Cüm a kiadóban

Börszakmában jártas,
jól bevezetett helyi ügy-
nők jutalékkal azonnal fel-
vétetik. Ajánlatok „Juta-
ék” jellegre a kiadóiva-
alba küldendők. 9770

Pályázat
A turdai aut. orth. izr. hitközség keres a nagy
ünnepekre egy kellemes hangu
בעל מוסק
előimádkozót.
Ajánlkozók ajánlatsikat a turdai aut. orth. izr.
hitközséghez nyujtsák be.

Zsidó irodalom

Giszkalay: Uj profeciák 85
" A titok 15
" Támár 70
" Goldschmidt: Egy
zsidósors 140
" Jönni fog még .. 120
Csirikov: A zsidók (Dráma) 25
Raab: Mayer Litvák unokája 52
Müller: A cionizmus ABC-je 20
Dr. Richtmann: Orthodoxia és cio-
nizmus 30
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók
utja 35
BEN AMI: Uj Palesztina 100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy
zsidóleány története) 132
P. Benoit: A táncosnő (Egy zsidó
leány regénye) 132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidó-
fiu története) 80
Zangwill: Az üvegsziszoló 55
Schalom Asch: Fiatalok 55
Ujvári: A cédrusfa Aaliaja 30
Bernstein: A cionizmus 55
Mendele moicher sf.: Sánta Fiske
Herzl: Zsidó állam (Dr. Schönfeld
fordítása) 55
Frigyés: A zsidók természetrajza .. 45
Nordau: Dr. Kohn 45
Szabolcsi Lajos: Csillag fia 110
Herzl: Zsidó állam 30
Sokolov: Uj zsidó 15
Agnon: A meggömbödt kiegyenesedik
Biro: A zsidók utja 50
Lichtheim: A zsidó Palesztina 15

Kaphatók az
Uj Kelet könyvostályában,
utánvételt vagy a pénz előzetes bekül-
dése mellett

**A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló
minőségű uj márkája, a**
Király-sör
mindenütt kapható

Használjunk kizárólag
PLANTOL
legjobb nővényszirt, mert ez
tisztja, egészséges és kiadós!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi
főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan
ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Iuliu Maniu 8. Telefon 1-18.

Mégis csak legjobb a késnélküli
„RASOL IDEAL“
borotváló por
amely az ország legré-
gibb gyártmánya, mely
most ujjonnan átprepa-
rálvá, az arcot nem marja
és kellemes ha-
tást hagy utána.
Ovakodjunk
az ártalmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírás
valódi.

Beszling József fodrasz
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

MARTIN PAL Jun.
Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.
כשר ועלכווארען פארבריק
ערציגט אללערלייא ועלכווארען
פארשטאקעטע ווערדען פאמט פער נאכמאכע
עפעקטיווארט. פרויקטאנט אונד הכשר אויף פערלאנגען.

Luxusutazás — Gyorsutvonlak a francia
kikötőkből:
**New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz**
és más kikötőkbe.
Injormációkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA” S. A. Bucurest.
Pasagiul Comédia
Táviratcim: Transatbuc.
Bader 259

Szerkesztőse-
llyvatal és u
Kolozsvár,
Pop. (Brassa
Szerk-
és kiadóhivata
S. N. Sz. —
Kéziratok kiz-
szerkesztéségh
később. Kézirat
adunk vis
1925 auguszt
EL
Hogyan adta
felmentvény
tett indol
Bécs,
zattal 17 ellene
a szavazástól.
A tegn
— Tiszte
tettel a tegnap
között nincsen
Ruppín, Van V
Weizm
zatot tudomásu
láthatólag vesé
külön deklaráci
Weizmannnt eih
Szomba
a választások i
A kongressz
lov nyitotta me
del. Saul Csern
vözölte ötvenév
kongresszus Cs
ban tartózkodot
Dr. Halpern
és a kapitalista
zik, ő ez ellen
több zsidó ipa
mint a mezőgaz
hogy minél töb
akiket kellő ki
gyünk, ahová
Pick profes
beszél:
— A beván
mindenki hozzá
hogy sehol ne
het a dolgot k
negyedik alliják
jönni a Keletr
Ha a költségve
kat a tétéleket,
dörös szabályoz
év mulva is ug
fogja hallani.
kellene állítani
tételt és ha ezt
költségvetés má
zonyulni. Font
problémája kör
megfelelően old
A következ
— Az exek
kusok politikáj
politikáját. A r
adatuk: a leg
séget szerezni
magunkról a te
származatunk
nem számít az
amelyekkel me
azáltal, hogy se
gyünk, sem ü
módja szerint